Gemeente Druten

Openbaar Zaaknummer: Z/25/295221

Informatienota voor de Gemeenteraad

Onderwerp: Voortzetting beleidsinitiatieven Cultuurpunt Maas en Waal en het HIP &TIP in 2026 en 2027

Collegedatum: 20 mei 2025

Kernboodschap
In deze informatienota wordt uw raad geïnformeerd over het bestaan en voortgang van twee jonge beleidsinitiatieven in de culturele infrastructuur:

- het Cultuurpunt Maas en Waal in cultureel centrum Bogerd
- het Historisch Informatiepunt en het Toeristisch Informatiepunt (hierna: HIP & TIP) in het Bondsgebouw.

Vanwege de succesvolle uitrol en meerwaarde van beide initiatieven wensen we de positieve (door)ontwikkeling ervan te borgen; wij bieden hiervoor een inhoudelijke onderbouwing in deze nota.

Het Cultuurpunt Maas en Waal is opgezet met eenmalige subsidiemiddelen van de Groene Metropool voor de jaren 2024 en 2025. Per 2026 is € 20.000 per jaar nodig om de inzet van de cultuurcoördinator te borgen. Ook gemeente West Maas en Waal doet moeite om € 20.000 per jaar bij te dragen zodat de cultuurcoördinator ook voor West Maas en Waal werkzaam kan blijven.
Voor het HIP en TIP was bij de opzet in 2023 rekening gehouden met een periode tot juni 2026. Bij voortzetting dienen we dit jaar nog het huurcontract te verlengen. In zijn totaliteit bedragen de organisatie en accommodatiekosten € 27.000 per jaar.
Voor beide initiatieven zijn geen middelen beschikbaar in 2026 en 2027, we verzoeken daarom om incidentele dekking bij de Perspectiefnota 2025.

Eerdere besluiten

Datum	**Korte omschrijving eerder genomen besluit (vermeld zo mogelijk het zaaknummer/documentnummer)**
30 mei 2023	Collegebesluit inzake HIP & TIP "Initiatieven Stichting Kleigoed" (Z/23/1047710)
april 2022	Het Bestuurlijk Platform Ontspannen Regio van de GMR stelde vast het "Uitvoeringsplan Transformatievoorstel Cultuurregio (de subsidieregeling onder maatregel 3: versterking cultuureducatie) 025 2022-2025"
6 augustus 2024	Besluit gemeente Arnhem, namens de GMR om de € 82.000 subsidie te verlenen op basis van het op 18 juli 2024 ingediende voorstel "Aanvraag GMR stimuleringsgelden versterking Cultuureducatie gemeente Druten 2024/2025 (ev. Jaren)" (Z/24/258238 en Z/253310)

Toelichting

Waarom bouwen we aan een sterke culturele infrastructuur
Kerngedachte
We willen dat alle inwoners van alle leeftijden, in aanraking kunnen komen met cultuur. Vanwege de aantoonbare positieve effecten op individueel welzijn, gezondheid, persoonlijke ontwikkeling en sociale cohesie. Ook is het van meerwaarde voor de lokale leefbaarheid, identiteit (vooral erfgoed) en de toeristisch /recreatieve aantrekkings-kracht.
Daarvoor zijn stevige basisvoorzieningen nodig, zodat onze inwoners in de positie worden gebracht actief en/of passief deel te nemen aan culturele, creatieve uitingen. We leggen daarom verbindingen in het veld om de infrastructuur te verstevigen, sluiten aan bij

andere beleidsvelden zoals toerisme en de Wmo en regelingen zoals het GALA(brede sociale basis) en zijn regionaal aangehaakt (m.n. de Groene Metropoolregio). Ook kansen voor subsidieverwerving benutten we.

Cultuurdeelname is essentieel voor het welzijn/gezondheid en het samen leven
Cultuurdeelname draagt bij aan een goede gezondheid en het prettig samen leven.
In het "Whitepaper Arts in Health in Nederland"[1] wordt opgeroepen om met cultuur de enorme uitdagingen in de zorg aan te gaan. Kunst en cultuur hebben belangrijke, bewezen positieve effecten op de (positieve) gezondheid[2]. Investeren in cultuur rendeert op termijn in zorgkosten. Het advies is om kunst en creativiteit domeinoverstijgend in te zetten en toegankelijk te maken. Het activeert mensen om de regie te nemen, en het verbetert de leefbaarheid.
Zingen in een koor, een museum of theater bezoeken is heilzaam. Daarom faciliteren wij dit. Niet (alleen) omdat het plezierig en inspirerend is, maar ook omdat het aantoonbare voordelen voor de gezondheid en samenleving heeft. Deze gezondheidsvoordelen blijken uit tal van diverse wetenschappelijke onderzoeken[3].

Organisatie en zichtbaarheid van cultuuraanbod komt de betrokkenheid in de samenleving ten goede.
De toegang tot belangrijke voorzieningen is van belang (aldus het Sociaal Cultureel Planbureau [4]). Verschillen in welzijn en gezondheid worden nog groter. "Inwoners van Nederland ervaren dat er meer conflict is tussen groepen mensen, en denken daarbij over andere groepen in stereotype termen". Deze gescheiden leefwerelden kunnen worden doorbroken door voorwaarden te creëren waardoor groepen mensen elkaar eerder ontmoeten. Cultuurdeelname speelt hierbij een voorname rol, ook daarom verdienen deze initiateven onze structurele ondersteuning.

Een goede organisatie en een goed aanbodoverzicht is voorwaardelijk voor cultuurdeelname en maakt verbreding naar andere doelgroepen mogelijk
Voor het HIP & TIP geldt dat het elkaar versterkt en dat bezoekers aan het TIP meegenomen worden in een uniek stukje erfgoed van Druten. Omgekeerd worden bezoekers aan het HIP ook geïnformeerd over de bezienswaardigheden in Druten en omgeving.
Het Cultuurpunt organiseert in eerste instantie vraag en aanbod voor cultuureducatie in het primair onderwijs. Die basis hebben we kunnen leggen. Met deze basis en het opgebouwde netwerk kunnen we meer doelgroepen gaan bereiken.

Beide initiatieven passen binnen de strategische beleidsdocumenten,-plannen
Het sluit aan bij de toekomstvisie "Samen sterk, samen Druten" "Samen voor een gezonde toekomst" en de omgevingsvisie (in de maak). Het HIP &TIP vloeit vooral voort uit de Economische en Toeristische visie.

---

[1] Meer dan 200 onderzoekers, bestuurders en beleidsmakers van kennisinstituten, universiteiten en hogescholen, UMCéntra, kunstenaars, ervaringsdeskundigen werkten mee aan dit adviesrapport (16 febr 2024) . https://assets-global.website-files.com/65a559df9e7aff868665858a/65cf2efOa1129cfce439498a_Ain-HNL-Whitepaper-NL.pdf

[2] Positieve gezondheid: niet alleen gericht op wegnemen van de ziekte of gericht op het lichamelijk welzijn, maar ook op het mentaal en sociaal welbevinden, evenals individuele als collectieve veerkracht.

3 Het Health Evidence Network van de WHO heeft 900 onderzoeken geanalyseerd waaronder 200 overzichtsartikelen over meer dan 3.000 andere studies. Het concludeerde officieel: het actief of passief beleven van kunst bevordert de gezondheid en het algehele welbevinden (rapport 11 nov 2019; www.lkca.nl/wp-content/uploads/2020/06/vertaling-factsheet-WHO.pdf

[4] Sociaal Cultureel Planbureau (rapport Sociale en culturele ontwikkelingen 2025, publicatie 18 febr. 2025).

Cultuurpunt Maas en Waal

Achtergrond

De gemeenten in de Groene Metropool Regio, Opgaaf Ontspannen Regio stelden het Uitvoeringsplan Transformatievoorstel Cultuurregio 025 2022-2025 op. Maatregel 3 daarin betrof de versterking cultuureducatie. Een gezamenlijk opgesteld uitgangspunt is dat ieder kind gelijke kansen moet krijgen in aanraking te komen met alle culturele disciplines (zang, dans, muziek, toneel, erfgoed, beeldende vormgeving). Behalve dat cultuur op zich van waarde is, is het ook een middel om de lessen te versterken.

Het strategisch netwerk van cultuureducatiepunten binnen de GMR beschouwde regio Druten als een van de weinige deelgebieden binnen de GMR waar geen structurele cultuureducatie organisatie bestond. Een impuls was wenselijk om organisatorisch en/of inhoudelijk de cultuureducatie te versterken.
Op basis van voorafgaand lokaal uitgevoerd behoefteonderzoek in 2022/23, dienden wij een subsidieaanvraag in met een plan voor versterking van cultuureducatie voor gemeente Druten en gemeente West Maas en Waal. Met de € 82.000 toegekende subsidie richtten we het Cultuurpunt Maas en Waal op.
Besteding vindt plaatsvinden in 2024 en 2025. Per 2026 houden deze middelen op.
Het Cultuurpunt voorziet in de behoefte, en daarbij zijn de geluiden en ervaringen positief. Het Cultuurpunt willen we daarom behouden en de kans geven door te ontwikkelen op de wijze zoals die is ingezet. Hiervoor is tenminste de inzet van de cultuurcoach nodig.

Effecten/gevolgen:

1. de geconstateerde leemte in de organisatie van cultuureducatie in gemeente Druten (en West Maas en Waal) is opgevuld

Het betreft:

- inzet van cultuurcoördinator (0,4 FTE); deze adviseur en verbinder gaat aan de slag met het onderwijs, de culturele organisaties en de amateurkunst. De vraag vanuit de scholen en het lokale cultuuraanbod wordt nu beter op elkaar afgestemd.
- de cultuurcoördinator geeft het Cultuurpunt een gezicht en werkt aan het opbouwen van een netwerkstructuur- die (geleidelijk) steeds breder wordt
- coaching aan de cultuurcoördinator: een ervaren coach zorgt tijdelijk voor ondersteuning van de nieuwe coördinator
- versteviging van de samenwerking met diverse professionals
- afstemming en samenwerking op deskundigheid, aanpak en ervaring
- ontwikkeling van nieuwe lokale cultuur-educatieve activiteiten
- samenwerking met Cultuurpunt Beuningen Wijchen.

2. Het Cultuurpunt heeft in korte tijd veel bereikt

- de scholen zijn naar volle tevredenheid geadviseerd en gefaciliteerd in hun aanpak
- een breed cultureel aanbod is digitaal zichtbaar geworden (Dijk van een Cultuur)
- (nieuwe) producten zijn ontwikkeld/in ontwikkeling en aangeboden aan het p.o.
- een netwerkstructuur is gelegd
- lokale cultuuraanbieders krijgen de kans aanbod te ontwikkelen en deze onder de aandacht cultuureducatie te brengen.
- de Drutense scholen werd voorstellingen aangeboden vanuit het Erfgoedpact Rivierenland. Verder kon deelname van Bogerdtheater aan de STIP-voorstellingen hieruit bekostigd worden(Podiumplan Rivierenland). Dit dankzij de samenwerking met gemeente West Maas en Waal.

3. Het Cultuurpunt zet de kennis, ervaring en netwerk ook breder in
De link naar het voortgezet onderwijs en zelfs het gehele buitenschools aanbod voor jong en oud is relatief eenvoudig te leggen- en ook gelegd. Onze wens is de diverse lijnen te verbinden. Hiermee versterken we tevens de partijen uit de amateurkunst, erfgoed (museum), de podiumkunsten, jongerenparticipatie en het bibliotheekwezen. De positionering in cultureel centrum Bogerd is daarvoor ideaal.
Met als uiteindelijke doel onze inwoners goed te informeren en te betrekken bij cultuurparticipatie.
Een ontwikkeling in deze richting blijkt ook uit het feit dat de cultuurcoördinator:

- netwerkbijeenkomsten organiseerde, wat de basis vormt voor een breed platform van cultuuraanbieders
- het aanbod organiseerde van theatervoorstellingen in het kader van 80 jaar vrijheid aan de scholen voortgezet onderwijs
- betrokken was bij het initiatief Kunstbende (met provinciale ondersteuning): jongeren in het voortgezet onderwijs proefden aan diverse culturele activiteiten
- bijdroeg aan de gemeentelijke initiatieven als Sjors Creatief (jeugd) en het nieuwe Try Out (jongeren), Max Vitaal (ouderen). Deze doelgroepen werden geïnformeerd over het creatief-cultureel aanbod; vrijblijvend creatieve hobby's ontdekken en proeflessen volgen.

Het HIP & TIP
Achtergrond
In 2023 realiseerden we onze ambitie om de rijke steenfabriek-historie, een belangrijk stuk erfgoed en identiteit (in de kern een USP) van onze gemeente, breder bekend te maken. De kennis over & verzameling van de grof keramische industrie heeft nu een centrale plek in Druten gekregen. Het Historisch Informatie Punt (hierna: HIP) is in september 2023 van start gegaan in het Bondsgebouw.
Ook het Toeristisch Informatie Punt (hierna: TIP) is toen van start gegaan. Het biedt gastvrijheid en ruime informatie over de recreatieve en culturele beziens- en wetenswaardigheden, fietsroutes, al dan niet begeleide (thema) wandelingen, pontjes in Druten en in het Land van Maas en Waal, evenals de highlights Rijk van Nijmegen. De beide bureaus toerisme leveren informatiemateriaal aan het toeristisch punt dat -ideaal- gevestigd is in het historische pand in het centrum van Druten.

Bij de start is, vanwege de pilotfase budgettair rekening gehouden met de periode tot juni 2026. We constateren dat de unieke constructie succesvol te noemen is en wensen dit te blijven faciliteren; hiervoor dienen we in 2025 al wel het huurcontract te verlengen.

Effecten/gevolgen:
1. het unieke construct van de HIP &TIP is succesvol gebleken
De vrijwilligers van Stichting KleiGoed maken het construct mogelijk. De stichting

- organiseert in de herfst en winter maandelijkse lezingen met een cultuurhistorisch thema
- organiseert thema lezingen en films (bijv. ihkv 80 jaar vrijheid)
- ontwikkelde een izi travell route
- organiseert puzzeltochten
- maakte educatief materiaal in samenwerking met de HAN
- biedt rondleidingen en workshops aan speciale groepen (scholen maar ook regionale wethouders)
- verleende medewerking aan diverse boeken
- is betrokken bij de regionale waterverhalen
- staat in verbinding met beide bureaus toerisme, met de centrummanager, de musea in de regio
- laat zich adviseren door externen

- is een toonbeeld van gastvrijheid
- deelt met enthousiasme kennis over de omgeving
- beschikt over een steeds groter wordend netwerk

In 2025 ontwikkelt de stichting digitaal promotiemateriaal voor hun themaroutes en zoekt het naar wegen om de begeleide Steengoedroute verder onder de aandacht te brengen.

2. Met onze bijdrage is tevens het behoud van het Bondsgebouw voor cultureel maatschappelijke en recreatieve activiteiten veiliggesteld.
Met het initiatief

- is geïnvesteerd in het gebouwelijk opknappen van het Bondsgebouw
- draagt het als vindplaats bij aan het prettig recreatief verblijven
- versterken we onze culturele identiteit
- behouden we een belangrijk stuk cultureel erfgoed dat is opengesteld voor publiek
- dragen we bij aan de leefbaarheid voor onze inwoners.

Communicatie en Vervolgstappen
De direct betrokken organisaties en samenwerkende partijen worden geïnformeerd over uw besluit op de voorstellen in de Perspectiefnota 2025.
Bij voortzetting van de initiatieven:

- aangaan huurovereenkomst (incl, GWL) juni 2026 – juni 2028
- verstrekken meerjarige budgetsubsidie juni 2026 – juni 2028 aan St. Kleigoed
- commitment bij de school(besturen) creëren, zodat ook zij het Cultuurpunt financieel willen gaan steunen. We willen komen tot een mission statement, convenant of manifest.

Geheimhouding: nvt.